ונוטל אחד מן האלולין. ואין שייך לאסור כאן משום לא יבקר כדאסר אפוקי בעל מום ברים עשרה ברים פירקין (דף נג.): **כשם** שהתרומה גדולה ניטלת מאומד. מן התורה אין שייך בה אומד דאמר ר"ש פוטרת את הכרי [ג] ולא נתנה בה תורה שיעור

ונוטל אחד מן האלולין והשאר פטורין ממה נפשך אי באחד באלול ר"ה דאלול ותשרי מצטרפין ודאב פטורים ואי באחד בתשרי ר"ה דאב ואלול מצטרפין דתשרי פטורין מאי אמרת לצרפו לגורן אחר [ב] עשירי ודאי אמר רחמנא ולא ספק פשיטא מהו דתימא לגזור דילמא אתי למישקל מהנך קמ"ל: **מתני'** [ד] [א] באי זה צד מעשרין כונסן לדיר ועושה להם פתח קטן כדי שלא יהו שנים יכולין לצאת כאחת (ה) ומונין [ב] א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' והיוצא עשירי סוקר בסיקרא ואומר ה"ז מעשר לא סקרו בסיקרא ולא מנאן בשבט או שמנאן רבוצים או עומדים הרי אלו [ג] מתעשרין היה לו מאה ונטל עשרה עשרה ונטל אחד אין זה מעשר רבי יוסי בר' יהודה אומר מעשר [ד] קפץ אחד מן המנויין לתוכן [ה] הרי אלו פטורין [ו] מן המעושרין לתוכן כולם ירעו עד שיסתאבו ויאכלו במומן לבעלים: **גמ'** ת"ר באי זה צד מעשר כונסן לדיר ועושה להם פתח קטן כדי שלא יהו שנים יכולין לצאת כאחד [ז] אימותיהם מבחוץ והם מבפנים וגועות ויוצאות לקראת אמן ולפקינהו אינהו יעבור כתיב ולא שיעבירוהו ולשדי להו ירקא וליפקו [ח] לותיה אמר רב הונא [ט] גזירה משום לקוח ומשום יתום **ת"ר** [י] כל אשר יעבור (ג) [יא] תחת [יב] פרט [יג] לטריפה שאינה עוברת תחת השבט מצוה למנותן בשבט [יד] לא מנאן בשבט או שמנאן רבוצים או עומדים מנין תלמוד לומר העשירי קדש מ"מ ואין לי אלא שקרא שמו עשירי לא קרא שמו עשירי מנין ת"ל יהיה קדש מכל מקום [טו] יכול היו לו מאה ונטל עשרה עשרה ונטל אחד יכול יהיו מעושרין ת"ל עשירי ואין זה עשירי ר' יוסי בר' יהודה אומר מעשר מאי טעמיה דר' יוסי בר' יהודה סבר ליה כאבא אלעזר בן גומל דתניא אבא אלעזר בן [ז] גומל אומר [טז] [2] ונחשב לכם תרומתכם [יז] בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת תרומה גדולה ואחת תרומת מעשר [יח] כשם שהתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה אף

ונוטל אחד מן האלולין. ולא שיכוין [יט] ויוליאנו בעשירי דהא כתיב [כ] לא יבקר אלא כמלומה כגון שמנאן רבוצין או עומדין [כא] דהשתא א"ל לכווני דליהו אחד מן האלולין עשירי אבל אם היה מעבירם בפתח תחת השבט לא ידע כי [כב] עפיק ברים עשרה [כג] ואי"ג אמרינן לקמן רבוצין או עומדין הרי אלו מעושרין: **ודאב פטורין.** דליכא מאותה שנה אלא ממשה: **מאי אמרת לצרפו.** הכך חמשה דתשרי לגורן אחר עם אותן שיולדו לאחר כן באותה שנה עצמה יצטרפו עמהן בפרוס הפסח: לא אפשר משום דעשירי ודאי אמר רחמנא דיהיה קודש ולא ספק כגון הכא דשמא אלו ה' דתשרי נפטרו כבר באותו שנטל מן האלולין דאלול ר"ה: **פשיטא.** דמן האלולין נוטל דאי מהנהו דאב לא ליהוי עשירי דשמא אלול ר"ה וליכא מצנה שעברה אלא ה' וליכא בהו דין מעשר ואי מהנהו דתשרי ר"ה וליכא נמי דין מעשר בהנהו ה' ותו דהכך י' (ד) באב ואלול לא ליהוו מעושרים: **למישקל מהנך.** דאב ומשרי: **מתני' נלאח לאחד.** שאם היו [כ] יוצאים [כא] כאחד יהיו תשיעי ועשירי מקולקלין דלקמן [פ.]: **רבונים.** שכונים: **ונטל עשרה עשרה** [כב]. כלומר שלא מנאן אחד שנים ג' אלא י' בבת אחת נטל בכל פעם ופעם ומכל עשרה נטל אחד למעשר אין זה מעשר משום דלריך למנותן כדי שיהא עשירי למניינא קודש: טעמא דרבי יוסי מפרש בגמ': **מן המנויין.** מאותן שכבר עברו בפתח תחת השבט אע"פ שאינן עדיין מעושרין וכגון שמנה וחזר אחד מהן וקפץ לתוך הדיר להמנויין הויין פטורין במנין הראוי כדמפרש בגמ' (כא) ומשום דאין יודע איזה הפטור לכך כל מה שבדיר פטורין: **מן המעושרין.** מן המעושרות גופייהו: **גמ' יסוד.** שמתה אמו קודם שנולד והשתא אי הוה שדו ירקא הוה נפיק נמי יתום דמיפטר ואע"ג דאיכא יתום דמיחייב כגון שנולד ואח"כ מתה אמו והכוח לא נפיק אלא ע"י ירקא מ"מ בהא דמעמיד אמותיהן של אלו מצאון ליהוי ליה הכירא והיה מזכר דיתום ולקוח לאו בני עשורי נינהו: **טריפה אינה עוברת.** כגון שנשברו רגליה הן הארכובה ולמעלה ולא מצי למיזל: ס"ג יכול היו לו מאה וכו': **בשפי תרומות.** ואע"ג דלא כתיב אלי קרא דתרומתכם אלא בתרומת מעשר נפקא לן דמייתי בתרומה גדולה מדכתיב כדגן מן הגורן [כ] כלומר בתרומה גדולה שנוטל ישראל מגרנו והשתא איתקש תרומת מעשר לתרומה גדולה להאי מילתא דמה תרומה גדולה וכו':

באומד

רש"י כת"י

דבשרי פטורים מאי אמרת. לאלטרופי הכך דתשרי לגורן אחד דשמא תשרי ר"ה ונלטרפו הכך דאב ואלול והני דתשרי יתמתין עד שיולדו טלאים בשנה זו ויצטרפו עמהם הא לא אמרינן דעשירי ודאי אמר רחמנא לא עשירי ספק. ואם יכניסם לדיר עוד וגם טלאים העתידים לבא שמא יפא אחד מאלו בעשירי וה"ל עשירי ספק דשמא אין זה ראוי למעשר שכבר נפטר דלמא הוי אלול ר"ה ונלטרפו הני של תשרי עם אותן של אלול ונפטרו ומשל אב היו פטורים שאין לבם לירוף: **דלמא אתי למישקל מהנך.** מאותן של אב או מאותן של תשרי דהויא מוכרא דמעייל מוץ לעזרה דאי שקיל מהכך דאב שמא אלול ר"ה ומצא שזה שנטל אין לו לירוף ולא מעשר הוא וכן מאותן של תשרי: **קמ"ל. דלא גזרינן: מתני' היו לו מאה ונטל עשרה.** בלא שום מנין או עשרה ונטל אחד בלא מנין דאין זה מעשר. וטעמא מפרש בגמ': **ר' יוסי אומר מעשר. הוי: קפץ אחד מן המנויין.** (י"ח) [מאותן י'] שילאו מוץ לפתח ונטל עשירי ונפטרו הט' וקפץ אחד מן הט' לתוך הדיר כל אותן שבדיר פטורים אם אינו ניכר איזה הוא דשמא יצא בי' והוא אינו ראוי לכך שכבר נפטר: **מן המעושרים.** מן המעשריים שכבר קדשו קפץ ז' מהן לתוך הדיר הוי כולהו ספק מעשר וירעו עד שיסתאבו דכל זמן שהם תמימים אסור לשחוט קדשים בחוץ: **גמ' ולישדי להו ירקא.** ירק עשב יטיל להם בחוץ ויצאו אחריו ולמה מעמיד אמותיהן גזרה שלא יהיה שם לקוח או יתום ויצאו עמהם הילכך מעמיד אמותיהן ולא יצא אלא מי שיש לו אם דרוש לוקחין אין להם אם ממכרת עמהן: **כן גומל אומר כב' תרומות הכתוב מדבר.** דלגויים קאמר רחמנא ומשבד לכם כדגן וכו' כלומר תרומת מעשר מן המעשר שאתם נותנים להכהנים תהיו נוטלים במחשבה דכתיב ומשבד לכם תרומתכם וכו' כאותה תרומה שנתן ישראל לכהן מן הגורן אלמא ב' תרומות כתיב בקרא ואתרוייהו קאי ומשבד וכו': **אומר.** שאומר מדעתו בלא מדה כמה שאין יש ונותן תרומה לפי אומדו: **מחשבה.** שאינו מפרש' מיד אלא נותן עינו ליטול תרומה בלב זו ואוכל בלב אחר. וכל הך מלתא נפקא מומשבד ומעשר דגן קרייה:

דמועיל מאומד [ט] ולא דשויה מלוה מאומד והשתא הא דמשני כאן בתרומה גדולה כאן בתרומת מעשר היינו כר"ש בן גומל ויתא השתא הא דמייתי עלה ברייתא דאבא אלעזר בן גומל א"נ מודו רבנן לאבא אלעזר בן גומל דמאומד הוי תרומה אבל אין מלוה לעשות מאומד ות"ת והיכי שרו רבנן לעשות מאומד א"כ הו"ל מרבה [יא] מעשרות יש לומר היינו במרבה במתכוין לאומד יפה לא חשיב מרבה ומיהו במידי דשרי מאומד משמע פ' כל המנחות בחות מלה (מנחות דף נד: ושם) דלא חיישינן אי מרבה אף במתכוין דהא קתני תורמין תאנים על גרוגרות במנין ופריך דהו"ל מרבה על המעשרות ובתרומת מעשר איירי כדמוכח סיפא ומשני אבא אלעזר בן גומל היא ומשום עין יפה והתם בתכוין מרבה וכל מה שירלה להרבות חשוב עין יפה ורלה דלית ליה [יב] כדאבא אלעזר בן גומל המרבה במעשרות מעשרותיו מקולקלין דבמעשר [יג] נמי שרי מאומד כדמוכח בשמעתין כדקאמר ומעשר קריה רחמנא תרומה דכתיב [יד] בו את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה ובמעשר ראשון חייבי דכתיב בסיפיה דקרא נתתי ללוים לנחלה וקשה אסוגיא דשמעתין [טו] למה לי [לאוקמא] הכי דר"א בן גומל ורבי יוסי ברבי יהודה אית להו

בחרץ משום דכבר מעושרות הן: ואין זה עשירי. דלא מנאן: ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגורן. בב' תרומות הכתוב מדבר דאקיש קרא תרומת מעשר לתרומת גורן. דהיינו כדגן מן הגורן מה תרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה. שאין צריך למנות עד מאה וליטול שנים כדאמר נותן עיניו בצד זה ואוכל מצד אחר ואמרינן ב' לוגין שאני עתיד להפריש הן תרומה:

אין כאן איסור, דמלאוריתא מטה אחת פוטרת הכרי, דלא נתנה בה תורה שיעור אלא רשות דגרן (גיטין לא.). **ובמחשבה.** כדאמרן בעלמא (שבת קמב.) נותן עיניו בלב זה ואוכל מלד אחר (מנחות נה.) נותן עיניו בלב זה לשם תרומה ואוכל בלב זה, ואע"פ שלא הפריש, ותרוייהו נפקי מומשבד, והאי דליף תרומה מעשר מתרומה גדולה לענין אומד הוא דילף (גיטין לא. וכני"ז ביצה יג).

עין משפט נר מצוה

לז א מיי' פ"ז מהלכות בכורות הל' ו סמג עשין ריב:

לח ב מיי' שם פ"ח הלכה יד:

לט ג מיי' שם הל' טו:

מ ד מיי' שם פ"ו הלכה יד:

מא ה ו מיי' שם פ"ז הלכה ו:

מב ז מיי' פ"ג מהלכות תרומות הלכה ד:

גליון הש"ם

גמ' גזירה משום לקוח. לעיל נג ע"ב:

שיטה מקובצת

א) כיצד מעשרין תי' באיזה צד נמחק: ב) ומונין בשבט א': ג) מעושרין היה לו: ד) לתוכן כולן פטורין: ה) כאחד ומעמיד אמותיהן: ו) וליפקו וליתו: ז) תי' תחת נמחק: ח) תרומתכם כדגן מן הגורן בשתי: ט) שיכוין שיוציאנו: י) כי נפיק ברישא עדריה תי' עשרה נמחק וה"ג אמרינן לקמן מנאן רבוצין: יא) יוצאין ב' כאחד: יב) עשרה ונוטל אחד כלומר: יג) הכרי דלא נתנה בה תורה שיעור אלא דראשית: יד) דשיעורה קצובה מן התורה מעשר: טו) אין להקיש: טז) דנטלת באומד ומצוה לעשור באומד כדי: יז) שירא לצמצם שלא: יח) יפה וכדתנן בפ"ק: יט) במנין וכן תרומת מעשר ובתוספתא: כ) ובמחשבה אף תרומת מעשר אינה ניטלת אלא באומד ובמחשבה וכן: כא) וקאמר התם דלא כר' אלעזר: כב) ניטלת משום מחשבה אלא משום (מדדה) [אומד]: כג) ליה בעה"ב: כד) דקיריק ליה: כה) א"כ כי לא קיריק: כו) תיקן ליה בעה"ב: כז) כלום והשתא אי לרבנן: כח) מרבה במעשרות: כט) דבמעשר ראשון נמי: ל) דכתיב כי את: לא) דשמתעין דלמה ליה למימר דר' אלעזר:

רבינו גרשום

מאי אמרת ליצטרפי לגורן אחר. הנך ה' דקאמרינן דפטירו עשירי ודאי אמר רחמנא שלא נכנס לדיר מעולם אלא עכשו ולא ספק דשמא עשירי שיצא הוא מאותן ה' שכבר נכנסו לגורן והם ספק של שנה זו ספק של שנה שעברה: פשיטא. דלבן עוזאי חד מן אלוליים בעי למישקל ומאי קמ"ל רבא: מהו דתימא. ליגזור דלא אתי למשקל מהנך דלאו אלוליים קמ"ל דליכא למיחש דהא אפשר שיבינצן או שיעמידן לאלוליים כדי שיהו ניכרין לו ויכול למנותן כך ולא אתי למישקל מאידך: קפץ מן המנויין לתוכן. לתוך אלו שבדיר שעדיין לא נמנו כולן פטורין דהנהו קרי מנויין מא' ועד ט' קודם שיצא העשירי והני מנויין פטורין אע"ג דמת עשירי בדיר משום המנויין הראוי דבשעה שיצאו הן עדיין היה עשירי חי והיה ראוי להשלים המנין וכן כל מקום שמשתייר בדיר כדי להשלים למנין אותן שיצאו קרי לאותן שיצאו מנין הראוי משום הכי כי קפץ אחד מן המנויין לתוכן כולן פטורין דמנויין שיצאו נפטרו במנין הראוי. וכי קפץ (לאותן) לתוכן הוו כולהו ספק מנויין: מן המעושרין לתוכן. מיירי במעשר עצמו כולן ירעו דכולהו הוי ספק מעשר: גזירה משום לקוח ויתום להכי מעמיד אימן בחוץ להודיע שאין שם לקוחות ויתום ואימותיהן

מסורת הש"ם

ג) [נ"מ ז.], ב) ב"מ ו.; [מנחות ו. תמורה כט. לעיל מ. חולין קלו.]; ג) [גיטל כך גי' רש"י בביצה וכגיטין איתא גמ(ל)], ד) ביצה יג.: מנחות נד: גיטין ל.; ו) [ויקרא כז]; ז) כ"ל דהשתא אפשר כו' לא ידע הי נפיק כו' ל"ק, ח) [מי רש"ש], ט) מוגן לי' הייו ל"ק, י) [לקמן נט.]; כ) [במדבר יח]; ל) כ"ל מקשינן, מ) ל"ל מנין שאין תורמין לא במדה כו' ל"ק, נ) ל"ל רב אסי בן יצחק שאמר לנוי כך אמר לי אבא כו' ל"ק, ס) גי' ל"ק נמי אמאי ניחוש לתרומת מעשר דילמא מיקון מיקון, ע) בירושלמי. ל"ק, פ) דמניא ר"ל בן גומל אומר מעין, צ) כ"ל ולא שהם מלוה מאומד כו'. ל"ק, ק) ל"ל לאבא אלעזר כו'. ל"ק, ר) ל"ל ל"ק,

תורה אור השלם

1. וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֵּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיְיָ: ויקרא כז לב
2. וְנָחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמָתְכֶם כַּדָּגָן מִן הַגֹּרֶן וְכַמְּלֵאָה מִן הַיְקָב: במדבר יח כז

הגהות הב"ח

(א) במשנה בפיאה לד ע"ב ס"א כיצד: (ב) שם ומונה בשבט א' ב' וכו' הרי אלו מעושרים היו לו מאה וכו' ר' יוסי ברבי יהודה אומר הרי זה מעשר: (ג) גמ' מ"ר כל אשר יעבור פרט כל"ל ומיכא תחת נמחק: (ד) רש"י ד"ה פטיעה וכו' דהגך ר' דאב:

מוסף רש"י

בסיקרא. הוא לצב אדום שנוטעין בו תרסין (חגיגה ח:). קפץ אחד מן המנויין לתוכן. היה מעשר טלאים והמתינו למנות כשהיו יולאים בפתח הדיר ועד שלא הגיע לעשרה קפץ אחד מן המנויין לתוך הדיר ואינו מכירו, כולן פטוריין. בין אותן שיצאו בין אותן שבתוך הדיר, ואפילו הן אלף שיצאו פטורין משום מנין הראוי, שכשמנאן היה המנין ראוי להמלים ונבא לכלל מעשר ואמרינן (לקמן נט.) מנין הראוי פוטר, ואותן שבתוך הדיר פטורין משום זה המעורב, דכל אשר יעבור תחת השבט אמר רחמנא לא שעבר כבר, וכל מד מייעיה ליה ספק כבר עבר הוא (ב"מ ו:). פרט לטריפה שאינה עוברת. כגון שנתמנו רגליה מן הארכובה ולמעלה, דאינה חיה, אי נמי שאינה עוברת בצריחות (תמורה כט. וש"מ שם) ומינה ליף שאר טריפות (חולין קלו:) אי: משום דאין לה חיות לא שייב לה עוברת, והאי קרא כתיב במעשר וגמרינן שאר קרבנות מייניה מגזירה שוה, נאמר כאן תחת אמו ונאמר להלן תחת השבט כו' (מנחות ו:). בשתי תרומות הכתוב מדבר. דהאי קרא בלוים כתיב, תרומתכם היינו תרומת מעשר, כדגן מן הגורן לוים היינו תרומה גדולה, דאשר אשראל מפרש מגוונו, והקיש הכתוב תרומת מעשר לתרומה גדולה (גיטין לא. וכני"ז ביצה יג). דסכי משמע האי קרא דכתיב בתרומת מעשר דלוים ומחשב לכם, כלומר במחשבה תטלו תרומת מעשר, כדגן מן הגורן, כאותה תרומה שנטלת מן הגורן, הייהו תרומה גדולה, אלמא שתי תרומות כתיב בהאי קרא, ומהאי קרא נפקא לן אתרוייהו דניטלות במחשבה ובאומד, דנחשב אתרוייהו קאי (מנחות נד:). באומד. שאם יש לו פירות הרבה אין צריך למדוד אלא באומד יטול אחד מחמשים (שם) אחד מחמישים שאמרו חכמים מפרש מאומד, דאם טעה

(ה) [ב"מ ז.], ב) ב"מ ו:, [מנחות ו. תמורה כט. לעיל מ. חולין קלו:]; ג) [גיטל כך גי' רש"י בביצה וכגיטין איתא גמ(ל)], ד) ביצה יג.: מנחות נד: גיטין ל.; ו) [ויקרא כז]; ז) כ"ל דהשתא אפשר כו' לא ידע הי נפיק כו' ל"ק, ח) [מי רש"ש], ט) מוגן לי' הייו ל"ק, י) [לקמן נט.]; כ) [במדבר יח]; ל) כ"ל מקשינן, מ) ל"ל מנין שאין תורמין לא במדה כו' ל"ק, נ) ל"ל רב אסי בן יצחק שאמר לנוי כך אמר לי אבא כו' ל"ק, ס) גי' ל"ק נמי אמאי ניחוש לתרומת מעשר דילמא מיקון מיקון, ע) בירושלמי. ל"ק, פ) דמניא ר"ל בן גומל אומר מעין, צ) כ"ל ולא שהם מלוה מאומד כו'. ל"ק, ק) ל"ל לאבא אלעזר כו'. ל"ק, ר) ל"ל ל"ק,

אף תרומת מעשר א נטלת באומד ובמחשבה ומעשר קרייה רחמנא תרומה דכתיב [1] כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה נתתי ללוים לנחלה ואיתקש מעשר בהמה למעשר דגן מה מעשר דגן ניטל באומד ובמחשבה אף מעשר בהמה ניטל באומד ובמחשבה אמר רבא [2] עשירי [ג] מאליו הוא קדוש מנא ליה לרבא הא אילימא מהא דתניא אין לי אלא שקרא שמו עשירי לא קרא שמו עשירי מנין ת"ל [ד] [2] עשירי יהיה קדש מ"מ ודלמא עשירי הוא דלא קרייה קדש קרייה אלא מהא דתניא [ה] קרא לתשיעי עשירי ויצא העשירי ולא דבר התשיעי נאכל במומו והעשירי מעשר ודלמא שאני התם דאיברר ליה עשירי אי נמי [ו] דאחוי עיליה אלא מהא דתניא [ז] קרא לתשיעי עשירי ומת עשירי בדיר תשיעי נאכל במומו וכולם פטורין מ"ט כולם פטורין לאו משום דקדש ליה עשירי ודלמא דאיפטרו במנין הראוי [ח] דהאמר רבא [ט] מנין הראוי פוטר אלא מהא דתניא קרא לתשיעי עשירי [י] ונשתייר עשירי בדיר התשיעי נאכל במומו והעשירי מעשר והתניא תשיעי חולין תני תנא קמיה דרב ששת הא מני ר"ש בן יהודה היא דתניא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש אף

רש"י כת"י

ואיתקש מעשר בהמה למעשר דגן. כדאמרינן בריש פירקין [ו]. עשר תעשר במחשבה והיינו מחשבה שאינו מוצא עשירי אלא מפרש כל מה שעולה בדעתו: **מאליו קדוש.** כגון שהיה מונה ועלו ט' וי' נשתייר בדיר קדוש כל מקום שהוא: **ט' יאכל כמומו.** והואיל וקראו עשירי קדוש במקצת כדאמרינן לקמן [ז] מעשר מקדש לפניו ולאחריו אם קראו י' והיא קדושה דט' אינה קדושה גמורה ליקרב כדילפינן בשלהי פרקין [ס.] והעשירי מעשר וקרב אלמא מאליו הוא קדוש דהא לא דבר כלל: **אמר הכא.** להני קדוש דאיברר ליה שהוא י' שהרי יצא בחותמו פתח עם הט' אבל אם נשתייר בדיר או יצא בפתח אחר אימא מאליו לא קדוש: **דלמא.** מש"ה פטורים דאיפטרי להו במנין הראוי כשנמנו הט' היה עדיין העשירי חי וראוי להמנות עמהם ולהשלימו ונמצא שמנינו היה ראוי להעשר והילכך אע"פ שמת הי' נפטר: **דהא אמר רבא וכו'.** ולעולם אי הוה עשירי קיים ונשאר בדיר לא הוה חיילא עליה אם קדושה: **והי' מעשר.** אלמא קדוש מאליו דהא מעשר קרו ליה: **הא מני.** דקתני ט' חולין:

מדבר אחד מעשר בהמה וא' מעשר דגן: **קדוש מאליו.** אם מנה [ג] עשר ונשתייר עשירי בדיר אע"פ שלא יצא ולא מנאו קדוש מאליו: **ודילמא עשירי לא קרייה רחמנא.** דליהוי ליה דין מעשר להעלותו לירושלים ולהקריבו אלא קדוש גרידא קרייה רחמנא דקדושה חלה עליו ואינו נאכל אלא במומו. (א) [ד] ענין אחר ודילמא עשירי לא קרייה שלא קרא שמו עשירי אלא קדש קרא שמו ולאכי הוי מעשר אבל היכא דלא קראו כלל לא ליהוי קדוש כשאר מעשר. ולא מפי המורה: **דאיברר ליה עשירי.** שלפי שיצא בסוף תשעה נברר מעצמו שהוא עשירי ולכך הוי כשאר מעשר אע"פ שלא קרא עליו אם [ה]. אי נמי בריית קמיירי כגון דאחוי עליה כשיצא הראה עליו באצבעו שיהא מעשר אלא שלא דבר בפיו. אבל היכא דנשתייר בדיר ולא קרא לו אם לא שמעינן אכתי דליהוי קדוש כשאר מעשר: **תשיעי נאכל במומו.** הואיל וקראו עשירי [ו] דתמורת אם מעשר מקדש לפניו ולאחריו כדלקמן [סא.] אבל האחרים מיהא לא נפטרו אז הואיל והוא תשיעי למנין הבהמות: **וכולם פטורין.** המשונה שיצאו כבר: **דקדש ליה עשירי.** מאליו בדיר אע"פ שלא יצא: **במנין הראוי.** כשיצאו תשעה בפתח היה אם מנין הראוי לעשר שעדיין היה עשירי קיים שהיה ראוי לצאת אחריהם ולפוטרן וכיון דראוי לצאת דמי כמאן דיצא כבר ופטר את המנין (ולקמן) [ח] מפרש טעמא אבל איהו גופיה מיהא לא הוה קדוש עד שיצא: **והעשירי מעשר.** אלמא אע"ג דלא יצא קדוש מאליו בדיר. והשתא פריך אהך בריית דקתני התשיעי נאכל במומו והתניא וכו':

להו דהדדי לימא דאיתקש מעשר בהמה למעשר דגן מה מעשר דגן אחד מעשרה אף מעשר בהמה אחד מעשרה בלא העברה תחת השבט אלא שיש עשר לפניו ונוטל אחד מהם י"ל [ז] מייתי דאתא אלעזר ומר דילפינן תרומת מעשר מתרומה גדולה לענין אומד אע"פ שאין סברא [ז] ללמד [ט] (לגבי) הכי דתרומה גדולה אין לה שיעור ותרומת מעשר יש לה שיעור [ח] ומקשינן להו אהדדי אע"ג דהוי [כענין] אפשר (מאומד אפשר) משאי אפשר [ט] והכי נמי ילפינן מעשר בהמה ממעשר דגן דמפקינן קרא ממשמעותיה דכתיב כל אשר יעבור ופי' זה אינו מתיישב ללב וגראה לפרש [ז] דלר"י בר' יהודה [י] הוי מעשר אע"פ שאין שוין [יא] במכנים לדיר להתעשר דמסתמא אז אין דרכם להיות שוין הילכך צריכה לאוקומה כאבא אלעזר בן גומל דשרי מאומד ולא חיישינ למרבה במעשרות כדפרישית אז לכל הפחות שרי בעין יפה כדאי' בהדיא במנחות (דף נד:) ואי לאו דאבא אלעזר [יב] אמינא אע"ג דבמעביר לא חיישינן בשוין בכי האי גונא שנוטל אחד מעשרה דילפינן ממעשר דגן בעינן שוין וא"ת כיון דאבא אלעזר שרי אפילו במעשר [יג] אמאי איצטריך לאוקומי במנחות (שם) הא דאמר ר' אלעזר בר' יוסי אבא היה נוטל עשרה גרוגרות שבמקלוט על תשעים שבכלכה והיינו בתרומת מעשר לוקמה במעשר גופה י"ל נהי דר' יוסי ברבי יהודה סבר [יד] [כ] מעשר כיוצא בו אמר דילמא אבא אלעזר לית ליה ההוא סברא ועוד ניחא ליה לאוקמה בתרומת מעשר משום דמוכח רישא דבתרומה איירי [טו] מדקתני תורמין: **אף** תרומת מעשר נטלת באומד ובמחשבה. וא"ת והא עיקר מחשבה בתרומת מעשר כתיב דכתיב ונחשב לכם תרומתכם והאי קרא בלוים כתיב י"ל [טו] דכתיב כדגן מן הגורן דהיינו תרומה גדולה דמשמע [יז] דגן שישראל מפרישים מגורנו משמע שפשוט לו יותר בתרומה גדולה ובגטין (דף לא.) פ"ה [יח] הא דיליף תרומת מעשר מתרומה גדולה לענין אומד הוא דיליף אבל מחשבה ילפינן בתרוייהו מונחשב וגראה דרבנן לא פליגי אאבא אלעזר לענין מחשבה אלא לענין אומד ואת"ל דפליגי שמא יש בו שום טעם דלא מוקמי [כ] ממשנה בתרומת מעשר אע"ג דכתיב בגופיה כדאשכחן לענין מוקף [יט] כדאמר בירושלמי [מ] פרק שני (דקראוה כל התרומה כולה מלמדה ולימדה) חוץ מתרומת מעשר שמלמדת ואינה למידה דבתרומת מעשר כתיב ממנו לומר דבעינן מוקף ומוקמינן ליה בתרומה גדולה ולא בתרומת מעשר [כא] דבמס' בכורים (פ"ב מ"ה) תנן תרומת מעשר שהי לבכורים בשתי דרכים נטלת מן הטהור על הטמא ושלא מן המוקף כבכורים והא דפריך בפ' כל הגט (גיטין דף ל:) גבי תרומת מעשר וכי נחשדו חברים לתרוס שלא מן המוקף [כא] מעמיד ר"ת מדבריהם דמדאורייתא לא בעי מוקף ומיהו גראה דלענין מחשבה לא פליגי מדפריך ברישא האיש מקדש (קדושין דף מא:) גבי הא דיליף שליחות מתרומה מה לתרומה שכן נטלת במחשבה משמע דלכולי עלמא פריך והיינו תרומת מעשר דכתיב בה אתם גם אתם ומיהו לפי מה שפי' [כב] הקונטרס במחשבה פליגי דמשום מחשבה מוקי ר' יוסי בר' יהודה [כג] בשמעתין כאבא אלעזר בן גמלא ומתוך פירושו [כד] משתמע [כ] דאפילו בתרומה גדולה לית להו מחשבה דאי אית להו מחשבה לא הוה צריך למימר דסבר כאבא אלעזר בן גמלא דאפילו לרבנן נמי מצינו למילף מחשבה במעשר מדקרייה רחמנא תרומה ומיהו מצי [כה] למימר דמשום תרומת מעשר שבו קרייה רחמנא תרומה: **במחשבה.** פ"ה נותן עיניו בגד זה לשם תרומה ואוכל בגד זה ואע"פ שלא הפרים משמע שרוצה לומר משום דכתיב ונחשב שרי לאכול בלא הפרשה ושרינן נמי בשתיקה על ידי [כו] נותן עיניו בגד זה ואוכל בגד זה וכל זה דנפקא לו מונחשב עוד פירש לשון אחר במחשבה [כז] מחשב ואומר ב' לוגין שאני עתיד להפרים ואע"פ שעתה אינו מפרים כלום ורוצה לומר דדיבור לריך והא דשרי בלא הפרשה קרי מחשבה ואשכחן נמי [כח] דקרי [כ] למחשבה דיבור כמו (ב"מ דף מד.) על כל דבר פשע [כט] דאמר לחייב על המחשבה כמעשה וגראה דבלא דיבור נמי הוי תרומה מדתנן במס' תרומות (פ"א מ"ו) חמשה לא יתרומו ואם תרמו תרומתם תרומה וחשיב אלם וצירולמי מפרש טעמא משום ברכה ובמס' שבועות פ"ג (דף כו:) [ל] משמע בהדיא דשרי כשגמר בלבו אע"ג שלא הוציא בשפתיו [לא] דכתיב כל נדיב לב וקאמר תרומה וקדשים הוו להו שני כתובים הבאים כאחד ולא ילפינן מינייהו שבועה ובמה שאוכל בלא הפרשה אין קפידא דלכולי עלמא שרי בכ"מ אע"פ שאין מפרים עתה כדמוכח ההוא דהלוקח יין מבני הכותים דשרי לכ"ע אי לאו משום ברירה אי משום דחיישינן לבקיעת הנוד [ע] ויש מקומות דשרינן מעשר שני בלפונו וא"ת כיון דשרינן תרומה על ידי [לב] נותן עיניו בגד זה ואוכל בגד אחר אמאי אין מגביהין תרומות ומעשרות בי"ט הא תנן פ' נוטל (שבת דף קמב.) מעלין המדומע באחד ומאה ופריך [לג] והא מתקן ושני ר' אלעזר בר"ש היא דאמר נותן עיניו בגד זה ואוכל בגד זה ולהכי לא חשיב מתקן [לד] כיון דאפשר [כ] במחשבה י"ל מדומע שאני שכבר נתקן אבל תחלת תיקון [לה] לא שרינן מטעם דאפשר במחשבה ואפילו דמאי אסור לתקן בשבת כדמוכח פ' במה מדליקין (שם דף לד.) ואע"ג דשרי ליה בנותן עיניו בגד זה ואוכל בגד אחר כדמוכח פ"ק דחולין (דף ו:) גבי ר"מ שאכל עלה של ירק בבית שאן [לו] : **איתקש** מעשר בהמה למעשר דגן. פ"ה מדכתיב עשר תעשר כדאמרינן בריש פירקין ל"ל דלית ליה הא דאמר [רבא] לשנה הקשתיו ולא לדבר אחר ועוד בריש פירקין היקשא אחרת [לו] והבאתם שמה מעשרותיכם לר' עקיבא ושמא לא אתקש אלא לענין הבאה מיהו לרבא קשה היכי מפרש טעמא דרבי יוסי בר' יהודה וכן בזבחים פרק ב"ש (דף מה.) דרשינן קדשי עובדי כוכבים אין עושים תמורה מדאיתקש תמורה למעשר בהמה ומעשר בהמה למעשר דגן ומעשר דגן כתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים וי"ל לענין לעשר מזה על זה כגון ממין על שאינו מינו דהוי כעין חדש על ישן לגבי הכי דוקא אומר לשנה הקשתיו ולא לדבר אחר: יצאו

מסורת הש"ס

א) דאמרי ס"ק, ב) ב"מ ו:, ג) [מכאן שייך עוד לדף נא:], ד) [מוציא רש"ש], ה) [ע"כ שייך לענמ' הקודם], ו) [ע"ש], ז) [לעיל נג:], ח) [דף סא.], ט) ל"ק מ"ז, י) ל"ל בנטל אחד מעשרה הוי מעשר אע"פ שאין בויס כמו במכנים כו' ל"ק, כ) גי' ל"ק מעשר כיוצא בו וטולל מאומד דילמא אבא כו', ל) מתשבה אתרומה ל"ק, מ) ל"ל פרק שני דתרומות כל המוריה כולה למידה ומלמדת חוץ כו' ל"ק, נ) נמי דאפילו ל"ק, ס) לדבור מחשבה ל"ק, ע) ר"ח ויש מקומות דשרינן כשאומר מעשר שני לפונו או לדרומו וא"א כו' ל"ק, פ) גי' ל"ק במחשבה ר"ג אפשר במחשבה וי"ל כו', צ) [וע"ע תוס' חולין ז. ד"ה ודילמא],

תורה אור השלם

1. כִּי אֶת מַעְשַׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיְיָ תְּרוּמָה נָתַתִּי לַלְוִיִּם לְנַחֲלָה עַל כֵּן אָמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה: במדבר יח כד
2. וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֵּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹדֶשׁ לַיְיָ: ויקרא כז לב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ס ודילמא וכו' אלא במומו (עיין מז"ז ומ"ש ס"א לשון): (ב) ד"ה דאיברר וכו' עליו אם הס"ד:

מוסף רש"י

אף תרומת מעשר. אע"פ שאינו'ה קוב מן התורה מעשר מן המעשר, דיטלא בשומד (גיטין לא.). מנין הראוי פוטר. היה לו י' עלמים ומנה חמש ומת אחד מן שאינו מנוין, המנוין פטורין ושאינו מנוין מלטרפין לגורן אחר, שיולדו לו עלמים עד שיגיע זמן הגורן וילרפם עם אלו, אבל המנוין פטורין במנין הראוי, וליף לה מאשר יעבור ולא שכבר עבר, דמשעבר תחת השבט ולא עלה בידו לעשר שוב אינו מעבירו פעם אחרת כשיולדו לו עלמים לגרף עמהם (ב"מ ו:).

שיטה מקובצת

א) עשירי קדוש מאליו מנא ליה: ב) עשירי במחק: ג) מנה תשעה ונשתייר עשירי: ד) לשון אחר: ה) עשירי דשם מעשר מקדש: ו) י"ל דמיירי: ז) סברא ללמוד זה מזה דתרומה: ח) שיעור אפילו הכי מקשינן להו: ט) אפשר הכי נמי כו' דגן אע"ג דמפקי' קרא: י) לפרש דמשמע ליה דלר"י: יא) שוין כמו במכניס כו' הילכך צריך לאוקמא: יב) אלעזר הוה אמינא: יג) במעשר מאומד אמאי: יד) סבר דמעשר כיוצא בו דלמא אבא: טו) דקתני אות מ' נמחק: טז) י"ל משום דכתיב כדגן: יז) דמשמע ראשית דגן: יח) פ"ה דהא דיליף: יט) מוקף דאמרינן בירושלמי: כ) מעשר ובהדיא תנן במסכת בכורים דתרומת מעשר: כא) המוקף מפרש ר"ת דהיינו מדבריהם אבל מדאורייתא לא: כב) בקונטרס משמע דבמחשבה פליגי דפי' דמשום: כג) יהודה דשמעתין: כד) פי' נמי משתמע: כה) לימר דמשום: כו) ידי שנותן עיניו בצד זה ואוכל בצד אחר דכל זה נפקא מונחשב: כז) במחשבה שיחשב: כח) נמי דוכתא דקרי: כט) פשע דאמרינן לחייב: ל) פ"ג פי' הקונטרס נמי משמע: לא) בשפתיו גבי כל נדיב לב דקאמר תרומה: לב) ידי שנותן: לג) ופריך בגמרא והא מתקן רשני מדר"א בר' שמעון: לד) מתקן כשמעלהו כיון דאפשר במחשבה והכא נמי אפשר במחשבה: לה) תקון של טבל לא: לו) אחרת מוהבאתם:

רבינו גרשום

ואיתקש מעשר בהמה למעשר דגן. דכתיב עשר תעשר בשתי מעשרות הכתוב מדבר כו'. ובסיפרי כתוב ונחשב לכם תרומתכם ולא כתיב ל) בב' תרומות הכתוב מדבר אלא כשם שתרומה גדולה ניטלת במדה ובמחשבה כך תרומת מעשר; מאיליו הוא קדוש. אפילו לא קראו עשירי ולא קדש: דאיברר ליה עשירי. שיצא חוץ ולא קראו אחד אלא שתק: אי נמי דאחוי עילויה. שרמז בידו [עליו] שהוא עשירי: דלמא דאיפטרו במנין הראוי. שכשיצאו אלו עדיין היה העשירי שבדיר חי והיה ראוי להשלים מנינו ומשום הכי פטירי ולא משום שיהו מעושרין ודאי: הא מני. דתשיעי נאכל במומו ר' שמעון דלא נעקר שם עשירי

ל) אולי ל"ל ולא כתיב תרומה בשתי תרומות הכתוב מדבר וכו' וכוותמו מלשון תרומתכם מפקינן דמיירי בשתי תרומות דקרי ביה תרומותיכם ועי' רש"י ותוס' בביכ"ל (דף יד ובמגמות דף נד) דפי' בדרך אחר ע"ש

עין משפט נר מצוה

מג א מיי' פ"ש מהל' מעשר הל' יד ופ"ג מהל' תרומות הלכה י טוש"ע י"ד סי' שלא סעיף כד ומלאדן מ"ד:
מד ב ג מיי' פ"ח מהל' בכורות הלכה ג:
מה ד ה מיי' שם הל' י סמג עשין רינ:
מו ו מיי' שם הל' ח:

מעשר בהמה פרק תשיעי בכורות

אף התשיעי אינו קדוש אלא א"כ נעקר שם עשירי הימנו והדין נותן ומה אחד עשר שהוא עושה קדושה ליקרב אינו קדוש אלא א"כ נעקר שם עשירי הימנו תשיעי שאין עושה קדושה ליקרב אינו דין שאם נעקר שם עשירי הימנו אין אי לא לא היא הנותנת אחד עשר שהוא עושה קדושה ליקרב אי נעקר שם עשירי הימנו אין אי לא לא תשיעי שאינו עושה קדושה ליקרב אע"ג דלא נעקר שם עשירי הימנו אי נמי אחד עשר דאיברר ליה עשירי אי נעקר שם עשירי הימנו אין אי לא לא תשיעי דאכתי לא איברר ליה עשירי ואע"ג דלא נעקר שם עשירי הימנו [ט]תו לא מידי אמר רבא מנין הראוי פוטר מנא ליה לרבא הא אילימא מהא דתנן קפץ אחד מן המנויין לתוכן כולן פטורין מנויין גופייהו דאיפטרו [י]לאו במנין הראוי ודלמא דעשר [כ] עילוייהו ההיא לא מצית אמרת הא תני מן המעושרין לתוכן ודלמא מאי מעושרין מעשר דוקא דיקא נמי דקתני ירעו אלא אמר רבא אמר קרא [1] יעבור ולא שכבר עבר מאי [כא] שכבר עבר אי [כב] דעשר עילוייהו צריכא [כג] למימרא אלא לאו דאיפטרו להו במנין הראוי שמע מינה תניא כוותיה דרבא [א]היו לו עשרה טלאים והכניסן לדיר ומנה חמשה ומת אחד מהם אם מן המנויים מת מונה ומשלים עליהם [ב]ואם משאינן מנויים מת מנויים פטורין ושאינן מנויים מצטרפין לגורן אחר ואמר רבא [ג]היו לו י"ד טלאים והכניסן לדיר ויצאו ששה בפתח זה וארבעה בפתח זה וארבעה נשתיירו שם [כד] אותם ארבעה אם בפתח הששה יצאו אחד מהם והשאר מצטרפין לגורן אחר ואם לאו ששה פטורין וארבעה ארבעה מצטרפין לגורן אחר [ד]יצאו ארבעה בפתח זה וששה בפתח זה ונשתיירו שם ארבעה אם אותם ארבעה בפתח [ה] הששה יצאו נוטל מהם אחד והשאר פטורים ואם לאו ארבעה וששה פטורים וארבעה מצטרפין לגורן אחר [ה]יצאו ארבעה בפתח זה וארבעה בפתח זה ונשתיירו שם ששה אם אותן ששה יצאו בפתח אחד נוטל מהם אחד והשאר פטורים ואם לאו ארבעה [ג] [ו] פטורים וששה מצטרפין לגורן אחר מאי קמ"ל דמנין הראוי פוטר והאמר רבא חדא זמנא מהו דתימא ודאי מנין הראוי אמרינן ספק מנין הראוי דחזי להכא ודחזי להכא לא אמרינן קמ"ל ואמר רבא היו לו חמשה עשר טלאים [ז]לא יאמר אברור עשרה ואכניסם לדיר ואטול מהם אחד והשאר פטורים אלא כונסן לדיר ומוציא עשרה ונוטל מהם אחד והשאר מצטרפין לגורן אחר תניא נמי הכי היו לו חמשה עשר טלאים לא

רש"י בת"י

אף הע' איינו קדוש וכו'. אמתני' קאי דקתני[1] קרא לע' י' ולי' (ע') [י'] ולי"ת י' אין אחד עשר קדוש הואיל ולא נעקר שם הי' ממנו שקרלו לי' י' ותו לא מני חל שם י' אי"א אבל ע' קדוש אע"ג דלא נעקר שם הי' (עם) [מן] הי' וקאמר ליה כ"ש אף ע' אינו קדוש וכו': **י"ל (וכו') שעושה קדושה ליקרב.** כדאמרינן לקמן[2] אם מן הבקר לרבות [אחד] עשר לשלמים ואפ"ה אינו קדוש אא"כ נעקר וכו': **ע'.** שאינו קדוש אלא לאכל במומו אינו דין וכו': וקא מהדר לה רבנן **היא הנותנת.** כלומר מזה שאמרת היא הנותנת טעם שאנו תולין קדוש וכו' ליאכל במומו אפילו לא נעקר שם הי' ממנו די"א דעושה קדושה ליקרב אי לא נעקר שם י' לא אמרינן דלקדוש קדושה חמורה כולי האי כיון דקרא ליה י' ותו לא חייל שם י' ומנא אחמייתי אכל ע' דקדושה קלה לחומרא בעלמא ולא ליקרב אפילו לא עקר וכו' דהוכרר העשירי שכבר יצא י' והא דקתני לעיל הע' תולין משום דנשתייר בדיר ולא נעקר שמו ולא קלאו ע': **מנין הראוי.** אם היו י' טלאים בדיר והתחיל ומנה ע' ומת י' בדיר או יצא בפתח אחר פטורים הע' ואין ליכין להעטרף לגורן אחר הואיל ומנין ראוי היה להשלים בשעת מנין: **קפץ אחד מן המנויין לתוכן.** פ"ד דהא מנויין בשלא הגיעו לי' אלא כשהיה מונה עד ששה קפץ (ו') [פ'] לתוך הדיר פטורים אותם שבדיר כולם אם אינו מכירו הואיל ונתערבו יחד פטור ביניהם הוו כולן פטורים דשוב אין אחד מהם מהם ראוי למעשר ליקרב: **ומנויין גופייהו.** איפטרו במנין הראוי: **דילמא.** הלי מנין דעשר עילייהו: ומשני **לא מצית אמרת.** דעשר עלייהו דהוה בהיפא קתני לה קפץ אחד מן המעושרים בתוכן כולן ירעו וקפ"ל דהאי מעושרין היינו תולין שעשר עליהן והשתא לא דייק אמאי יעבור: **מעבר דוקא.** דעשירי קפץ לתוכן ומנויין היינו דעשר עלייהו כדאמרינן ודייקא נמי דהאי מעבר עצמו לתוכו: דיקא נמי דקתני ירעו. דכולהו הוי ספק מעשר. והאי מן המנויין דקאמר מהנך דכבר עישר עליהן ואכתי לא מצי יליף מהכא דמנין הראוי פוטר: אלא אמר רבא מקרא יליף דכתיב יעבר ולא שכבר עבר: אם מן המנויין מת. מאותן שיצאו מן הדיר מה בכך מונה ומשלים עליהם ועל אותו שמת עד שיהו עשרה ויפרוש אחד: ואם משאינן מנויין מת. מהנך שבדיר: מנויין שיצאו לחוץ פטורין. שפטרן מנין הראוי שבשעה שיצאו עדיין לא מת והיה ראוי להשלים מניינן לעשרה ושאינן מנויין אותן שנשתיירו בדיר הארבע' לא ניפטרו אלא מצטרפין לגורן אחד לעשרו עם שאר בהמות: ואם לאו. שלא יצאו בפתח שיצאו ששה אלא בפתח ארבעה דהשתא הוו שמונה ולא חזו למעשר: הששה שיצאו ראשונים פטורין. משום דבשעה שיצאו מן הדיר נשתייר בדיר מנין הראוי להשלימן לעשרה והנך ארבעה ואינך ארבעה מצטרפין לגורן אחד: יצאו ארבעה. תחלה בפתח זה והשאר פטורין. אפילו אותן ארבעה שיצאו תחלה משום דאינהו נפטרו במנין הראוי: ואם לאו. שלא יצאו אלא בפתח הארבעה ד' ראשונים וו' שניים פטורין משום דנשתייר בדיר שראוי להשלימן: והנך ד' אחרונים מצטרפין לגורן אחד: אם אותן ששה כולם בפתח אחד יצאו. או בפתח ד' ראשונים או בפתח ד' שניים הוו י' ונוטל מהן אחד והשאר פטורין כולן אפילו אותן ד' שלא יצאו הו' בפתחן משום דאותן [ד' שניים נמי] כי יצאו הוו להו מנין הראוי

אף הע' איינו קדוש וכו'. אמתני' קאי דקתני[1] קרא לע' י' ולי' (ע') [י'] ולי"ת י' אין אחד עשר קדוש הואיל ולא נעקר שם הי' ממנו שקרלו לי' י' ותו לא מני חל שם י' אי"א אבל ע' קדוש אע"ג דלא נעקר שם הי' (עם) [מן] הי' וקאמר ליה כ"ש אף ע' אינו קדוש וכו': **י"ל (וכו') שעושה קדושה ליקרב.** כדאמרינן לקמן[2] אם מן הבקר לרבות [אחד] עשר לשלמים ואפ"ה אינו קדוש אא"כ נעקר וכו': **ע'.** שאינו קדוש אלא לאכל במומו אינו דין וכו': וקא מהדר לה רבנן **היא הנותנת.** כלומר מזה שאמרת היא הנותנת טעם שאנו תולין קדוש וכו' ליאכל במומו אפילו לא נעקר שם הי' ממנו די"א דעושה קדושה ליקרב אי לא נעקר שם י' לא אמרינן דלקדוש קדושה חמורה כולי האי כיון דקרא ליה י' ותו לא חייל שם י' ומנא אחמייתי אכל ע' דקדושה קלה לחומרא בעלמא ולא ליקרב אפילו לא עקר וכו' דהוכרר העשירי שכבר יצא י' והא דקתני לעיל הע' תולין משום דנשתייר בדיר ולא נעקר שמו ולא קלאו ע': **מנין הראוי.** אם היו י' טלאים בדיר והתחיל ומנה ע' ומת י' בדיר או יצא בפתח אחר פטורים הע' ואין ליכין להעטרף לגורן אחר הואיל ומנין ראוי היה להשלים בשעת מנין: **קפץ אחד מן המנויין לתוכן.** פ"ד דהא מנויין בשלא הגיעו לי' אלא כשהיה מונה עד ששה קפץ (ו') [פ'] לתוך הדיר פטורים אותם שבדיר כולם אם אינו מכירו הואיל ונתערבו יחד פטור ביניהם הוו כולן פטורים דשוב אין אחד מהם מהם ראוי למעשר ליקרב: **ומנויין גופייהו.** איפטרו במנין הראוי: **דילמא.** הלי מנין דעשר עלייהו: ומשני **לא מצית אמרת.** דעשר עלייהו דהוה בהיפא קתני לה קפץ אחד מן המעושרים בתוכן כולן ירעו וקפ"ל דהאי מעושרין היינו תולין שעשר עליהן והשתא לא דייק אמאי יעבור: **מעבר דוקא.** דעשירי קפץ לתוכן ומנויין היינו דעשר עלייהו כדאמרינן ודייקא נמי דהאי מעבר עצמו לתוכו: דיקא נמי דקתני ירעו. דכולהו הוי ספק מעשר. והאי מן המנויין דקאמר מהנך דכבר עישר עליהן ואכתי לא מצי יליף מהכא דמנין הראוי פוטר: אלא אמר רבא מקרא יליף דכתיב יעבר ולא שכבר עבר: אם מן המנויין מת. מאותן שיצאו מן הדיר מה בכך מונה ומשלים עליהם ועל אותו שמת עד שיהו עשרה ויפרוש אחד: ואם משאינן מנויין מת. מהנך שבדיר: מנויין שיצאו לחוץ פטורין. שפטרן מנין הראוי שבשעה שיצאו עדיין לא מת והיה ראוי להשלים מניינן לעשרה ושאינן מנויין אותן שנשתיירו בדיר הארבע' לא ניפטרו אלא מצטרפין לגורן אחד לעשרו עם שאר בהמות: ואם לאו. שלא יצאו בפתח שיצאו ששה אלא בפתח ארבעה דהשתא הוו שמונה ולא חזו למעשר: הששה שיצאו ראשונים פטורין. משום דבשעה שיצאו מן הדיר נשתייר בדיר מנין הראוי להשלימן לעשרה והנך ארבעה ואינך ארבעה מצטרפין לגורן אחד: יצאו ארבעה. תחלה בפתח זה והשאר פטורין. אפילו אותן ארבעה שיצאו תחלה משום דאינהו נפטרו במנין הראוי: ואם לאו. שלא יצאו אלא בפתח הארבעה ד' ראשונים וו' שניים פטורין משום דנשתייר בדיר שראוי להשלימן: והנך ד' אחרונים מצטרפין לגורן אחד: אם אותן ששה כולם בפתח אחד יצאו. או בפתח ד' ראשונים או בפתח ד' שניים הוו י' ונוטל מהן אחד והשאר פטורין כולן אפילו אותן ד' שלא יצאו הו' בפתחן משום דאותן [ד' שניים נמי] כי יצאו הוו להו מנין הראוי

מנין הראוי. דכי היכי דאם קרא לאחד עשר עשירי אינו קדוש אלא א"כ נעקר מן העשירי אלא תשיעי וכדאמרינן לקמן אם מעשר בהמה ג"כ נעקר וכו' ונסיפא דהך ברייתא מפרש טעמא משום דאחד עשר דאיברר ליקרב אי אפ תשיעי אם נעקר אינו אלא אם נעקר אינו אלא אם נעקר אינו אלא

לא יאמר אברור עשרה ואטול מהן אחד והשאר פטורים אלא כונסן לדיר ומוציא עשרה ונוטל מהן אחד והשאר מצטרפין לגורן אחר והתניא תשעה עשר טלאים לא יאמר אברור עשרה ואטול מהן אחד והשאר פטורין אלא כונסן לדיר ומוציא עשרה ונוטל מהן אחד והשאר פטורין תרגמה רב הונא בר סחורה קמיה דרבא בריגלא [א]בדיר שיש לו שני פתחים עסקינן ויצאו ט' בפתח זה וט' בפתח זה דהאיך חד חזי להכא ולהכא ולישני ליה כגון שמנה תשעה וכי מטא עשרה קרי חד מרישא קסבר עשירי מאליו קדוש ולישני ליה (ג) בגורן [ג] ומנאן זוגות זוגות קסבר עשירי למנין בהמות הוא קדוש אר"נ בר יצחק זכאי אימיה דרב הונא בר סחורה [ד] דשני ליה (ב) שמעתא בריגלא כשמעתיה: **מתני'** יצאו שנים כאחת [ה]מונה אותם [ו] שנים שנים מנאן אחד תשיעי ועשירי [ז] מקולקלין [ח](ב)קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשין התשיעי נאכל במומו והעשירי מעשר ואחד עשר קרב שלמים ועושה תמורה דברי ר' מאיר א"ר יהודה וכי יש תמורה עושה תמורה [ג]אמרו משום ר"מ אילו היה תמורה לא היה קרב קרא לתשיעי עשירי ולעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי אין אחד עשר מקודש [ז] זה [ג]הכלל כל שלא נעקר שם עשירי ממנו אין אחד עשר מקודש: **גמ'** אמר ר' יוחנן [ד]מנאן זוגות זוגות קינטרן קינטרן עשירי [ט] למנינו הוא קדוש (ג) למנינו מאי רב מארי אמר [ה]למנין שלו הוא קדוש רב כהנא אמר למנין בהמות הוא קדוש תנן יצאו שנים כאחת מונה אותן [ו] שנים שנים מנאן אחד תשיעי ועשירי מקולקלין בשלמא למאן דאמר למנין שלו הוא קדוש משום הכי הוו תשיעי ועשירי מקולקלין (ז) [ז] ולעשירי קא קרי ליה תשיעי ולאחד עשר עשירי אלא למאן דאמר למנין בהמות הוא קדוש לתשיעי תשיעי קא קרי ליה ולעשירי עשירי קא קרי ליה אמר לך רבי יוחנן כי אמינא אנא היכי דאיכוין [ט] לאפוקי זוגות זוגות היכא דנפק ממילא לא תא שמע [ו]מנאן למפרע עשירי שבמנין הוא קדוש בשלמא למאן דאמר למנין בהמות הוא קדוש שפיר אלא למ"ד למנין שלו הוא קדוש אמר רבא הואיל ואיתיה במנינא פרסאה דקרו לעשרה חד: **יצאו** שנים כאחד מונה אותן שנים ואם מנאן אחד תשיעי ועשירי מקולקלין. פ"ה כגון שיצאו שנים כשהגיע לשמה או לשבעה ומנאן אחד ועל [ט] כן קרא העשירי למנין בהמות תשיעי והאחד עשר עשירי אע"ג דבסמוך אמר קרא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי עשירי מעשר ואחד עשר אחד עשר עשירי מקולקלין משום דמנה אחד [ט] בשנים שיצאו אע"ג דלא אמר לא מיבעי דאיכא אחד עשר עשירי דאיכא תשיעי ולאחד עשר עשירי דאיכא תשיעי ולאחד עשר עשירי מעשר ואחד עשר אחד עשר עשירי מקולקלין משום דמנה אחד [ט] בשנים שיצאו אע"ג דלא אמר לא מיבע